

॥ १५ ॥ १६ ॥ रहिते रामरहितेपि वने उद्भ्रमामि भीतोभवामिइव चेतनः सुषुप्तौ नष्टचैतन्योपि तद्दर्शनवशाल्लब्धचैतन्यः प्रलपामीत्यर्थः ॥ १७ ॥ रकारादीनीति ॥
 एवं च साक्षाद्दर्शने यस्मात् सः सवक्तुमशक्यइति भावः ॥ तन्नामैकदेशसत्तावदपि नाम भयजनकं किंवक्तव्यं संपूर्णतन्नाम्नोभयजनकत्वमिति ॥ स्थाने लक्ष्मीकेशतव प्रकीर्त्ये
 ति गीताश्लोकार्थोत्र व्यंग्यः ॥ १८ ॥ १९ ॥ तस्माद्ग्राहेण रणे युध्यस्व एतदुचितं नतु तद्वारापहारउचितः सर्वकुलनाशकत्वात् युद्धे एकस्यैव नाशादिति भावः ॥

दृक्षेदृक्षेहि पश्यामि चीरकृष्णाजिनांबरं ॥ गृहीतधनुषं रामं पाशहस्तमिवांतकं ॥ १५ ॥ अपिरामसहस्राणिभीतः पश्यामिरावण ॥ रा
 मभूतमिदं सर्वमरण्यं प्रतिभाति मे ॥ १६ ॥ राममेव हि पश्यामि रहिते राक्षसेश्वर ॥ दृष्ट्वा स्वप्नगतं राममुद्भ्रमामीव चेतनः ॥ १७ ॥ रका
 रादीनि नामानिरामत्रस्तस्य रावण ॥ रत्नानि चरथाश्चैव वित्रासं जनयंति मे ॥ १८ ॥ अहंतस्य प्रभावज्ञो न युद्धं तेन ते क्षमं ॥ बलिं वानमु
 चिं वापि हन्याद्विरघुनंदनः ॥ १९ ॥ रणे रामेण युध्यस्व क्षमां वा कुरु रावण ॥ न ते रामकथाकार्या यदि मां द्रष्टुमिच्छसि ॥ २० ॥ बहवः साध
 वो लोके युक्ता धर्ममनुष्ठिताः ॥ परेषामपराधेन विनष्टाः सपरिच्छदाः ॥ २१ ॥ सोऽहं परापराधेन विनश्येयं निशाचर ॥ कुरु यत्ते क्षमं तत्त्व
 महं त्वां नानुयामि वै ॥ २२ ॥ रामश्च हि महातेजामहासत्वो महाबलः ॥ अपिराक्षसलोकस्य भवेदंतकरोऽपि हि ॥ २३ ॥ मुख्यपक्षमाह ॥ क्षमां

वेति ॥ यदि मां जीवंतं द्रष्टुमिच्छसि तदा रामकथा न कार्या तत्कथायारक्षस्तेजोपहारत्वादुभयोरपि तेजोनाशे मरणादप्यधिका दुःखावस्थेति भावः ॥ २० ॥ साधवः
 अकृतपरापचाराः ॥ युक्तायोगवंतः ॥ अनुष्ठिता इति कर्तरि निष्ठा ॥ २१ ॥ परापराधेन तवापराधेनेत्यर्थः ॥ विनश्येयं विनशिष्यामि ॥ अतः हे राक्षस यत्ते क्षमं रणः क्षमा
 वा तत्त्वमेव कुरु ॥ अहंतु त्वां नानुयामि त्वद्बुद्धिं नानुगच्छामीत्यर्थः ॥ २२ ॥ तत्र हेतुमाह रामश्च हीति ॥ तेजः पराक्रमः सत्त्वं बुद्धिबलं बलं शारीरं हियतो महातेजस्वादि
 गुणैरामः प्रसिद्धोऽतर्ह्यशोरामः राक्षसलोकस्यांतकरः हि निश्चयेन भवेदिति अपि संभाव्यते अतो नानुयामि ॥ त्वद्बुद्धिं सकलराक्षसकुलनाशभियेति भावः ॥ २३ ॥